

Joszif Brodskij

AUDENBŐL

*Stop all the clocks,
cut off the telephons*
W. H. Auden

Az órát állítsd meg, feledd a telefont,
S hogy ne nyüszítsen, ott a kutyának a csont,
Takard le zongorádat; szipognak, amíg
Dob perdül tompán, s a koporsót kiviszik.

Rajzolja repülő a magyarázatot,
Miért üvölt a mennyekben, hogy „Ő halott”,
S a gyászszalag is elrejtí bánatodat,
S rendőrök sötét kesztyűkben hadd álljanak.

Ő Északom volt, Dél, Kelet- és Nyugatom,
Hatnapi munkám s édes-szép vasárnapom,
Szavak s motívumok, a névmás-ötvozet.
A szerelemnek vége nincs, hittem. De lett.

Oltsd ki a csillagképeket, s ne nézz soha
Föl. Szedd szét a napot, és csomagold be a
Holdat. Teáscsészéd tengerrel töltve meg.
Mostantól bennük semmidet se lelheted.

MELPOMENÉ TEMPLOMA

Felszáll a függöny: ó, jaj, párbaj van a szinen.
A szekundáns barna, megfakult köpeny.
S valaki a hóba zuhan, s hörög: „Hát csak nem?”
De nem talál a célba senkisémet.

Az ablaknál ül, a sála öleli át.
Míg létezik tekintet, létezik a táv.
Zongora torlaszolja el a szobát.
Belép a doktor, s szól: „Kár volna hát...”

A hófúvás olyan, mint mikor valaki tésztát szeletel.
Hideg van, s befúj, ahol csak egy résre lel.
Vetetlen ágy. A test mozdulatlan hever.
Nő rázza vállát és kiált: „Michel! Michel,

ébredjen! Eltelt kétszáz év! A lényegét
nem az adja, hogy kétszáz. Hanem, hogy a szerepét
eljátszotta! A jelmezeket a moly rágtta szét!”
Michel mosolyog, és kínját legyőzve még,

kezét nézők felé fordítja, mintha kölcsönt kérne:
„Ha színház nincs, senki se tudná, hogy mi – én, te -
léteztünk! És fordítva!” A teremsötétben
nem hangzik más, csak a nézők mérsékelt hűmmögése.

1994. március

UTÁNUNK, TERMÉSZETESEN, NEM VÍZÖZÖN

Utánunk, természetesen, nem vízözön,
s nem is aszály jön. Az igazság birodalmának inkább
mérsékelt lesz az éghajlata, mind a
négy évszakot megtalálhatod benne,
hogy a kolerikus, szangvinikus, flegmatikus és melankolikus
irányíthassa sorban: mindegyik
három hónapon át. Az enciklopédia szempontjából
ez jó sok. Bár, vitathatatlan,
a változó felhőzet, a hőmérséklet szeszélyei
megzavarhatják a reformátort. De a kereskedelem istene
örül csak a keresletnek a gyapjúholmik,
angol ernyők és átmeneti kabátok iránt.

Legbőszőbb ellenségei a stoppolt zoknik és a kifordított zakók. Úgy tetszik, az ablakon kopogó eső a tájnak és az anyag egészének épp ilyen megközelítésére biztat: mert ez a leggazdaságosabb. Lám, mért is hiányzik az alkotmányból az „eső” szava. Sőt, általában, egyetlen cikkely se szól a barométerről, sem azokról, kik görnyedezve, éjfél tájban, a zsámolyon, egy gyapjúgombolyaggal, akárcsak a leleplezett Alkibiádész, ütik agyon az időt, divatlapokat lapozva az eljött Aranykor gőzfürdő-előterében.

1994

ROBINZONÁD

Új mennybolt hetedhét határon túl.

Kisdedek visítanak, hogy magukra vonják a gólyák figyelmét. Az öregek szárnyuk alá dugják a fejüket, mint a struccok, fúrva emellett csőrüket nem a tollukba, hanem tulajdon hónaljzatukba.

Meg lehet vakulni az ultramarin bőségétől, mely nem ismer vitorlát. A fúrge csónakok hasonlatosak a jól körülragott – ikráig lecsupaszított! – halhoz. Evezősök merednek belőlük, kiadva a mozgás titkát. Hajótörés áldozataként, húsz év alatt én eléggé belaktam ezt a szigetet (amúgy, meglehet, hogy kontinenset), és ajkaim maguktól mozognak, mint olvasáskor, kiejtve: „trópusi növényzet, trópusi növényzet.”

Ez leginkább – a parti szél; a nap második felében különösen. Azaz, amikor már megüvegesedett tekintetem nem különbözteti meg tulajdon lábnyomomat a homokban Péntek lábnyomától. Ez tán az írásbeliség kezdete. Vagy a vége.

Különösen az esti óceán szempontjából.

1994

BAKA ISTVÁN fordításai